

DECIZIE

29 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță

examinând recursul declarat de Sergiu Buca împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2017,

adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Tudos împotriva lui Sergiu Buca cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a ț ă

La 22 martie 2016, Anatolie Tudos a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Sergiu Buca cu privire la încasarea datoriei în mărime de 11 600 de euro și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor din 23 mai 2016 (f.d. 17 recto-verso) Anatolie Tudos solicită încasarea din contul lui Sergiu Buca în beneficiul său datoria în mărime de 15 900 de euro, dobânda de întârziere în mărime de 6 595 de euro și compensarea cheltuielilor de judecată compuse din: taxa de stat în mărime de 7 664 de lei și 7 267 de lei, cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 5 000 de lei și cheltuielile de executare a actelor judiciare în mărime de 2 592,37 de lei (f.d. 33 verso, 34 recto, 29).

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 18 iulie 2016 (f.d. 35, 38-40) s-a admis integral acțiunea și s-a încasat din contul lui Sergiu Buca în beneficiul lui Anatolie Tudos suma de 15 900 de euro, în lei moldovenești la cursul Băncii Naționale a Moldovei la data achitării cu titlu de datorie în baza recipiselor, suma de 6 595 de euro, în lei moldovenești la cursul Băncii Naționale a Moldovei la data achitării cu titlu de dobândă de întârziere, suma de 5 000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru serviciile de asistență juridică acordată, suma de 2 592,37 de lei cu titlu de cheltuieli pentru executare și suma de 14 931 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea acțiunii.

La 16 august 2016, reprezentantul lui Sergiu Buca, avocatul stagiar Adrian Cebotari a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 18 iulie 2016, solicitând admiterea apelului și casarea hotărârii Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 18 iulie 2016 cu emiterea unei noi hotărâri, în sensul admiterii parțiale a acțiunii (f.d. 37).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2017 (f.d. 50, 51-52) nu

s-a dat curs apelului și s-a comunicat avocatului stagiar Adrian Cebotari și apelantului Sergiu Buca despre necesitatea prezentării dovezii achitării taxei de stat în mărime de 11 198,25 de lei și a apelului motivat până la data de 22 martie 2017, ora 15.00. Totodată, s-a explicat avocatului stagiar Adrian Cebotari și apelantului Sergiu Buca că în caz de neîndeplinire a indicațiilor menționate în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2017 (f.d. 71-72) s-a restituit cererea de apel depusă de Sergiu Buca împotriva hotărârii Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 18 iulie 2016 și s-a remis apelantului cererea de apel cu toate documentele anexate.

La 10 august 2017, Sergiu Buca a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2017, solicitând admiterea recursului și casarea încheierii recurate, cu restituirea cauzei spre rejudecare în alt complet de judecată (f.d. 79).

În motivarea recursului a menționat că a atacat hotărârea primei instanțe doar în partea încasării dobânzii de întârziere în mărime de 6 595 de euro, prin urmare, trebuie să achite taxa de stat nu din cuantum total al acțiunii, ci doar din cuantumul contestat. În acest sens, a adresat instanței de apel cerere prin care a solicitat acordarea permisiunii în partea sumei dobânzii de întârziere, însă instanța de apel a respins cererea apelantului, invocând că taxa de stat urma a fi achitată până la ședința de judecată.

Suplimentar, recurentul relevă că a fost în imposibilitate de a întocmi cererea de apel motivată, deoarece nu i s-a adus la cunoștință hotărârea întocmită integral a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 18 iulie 2016, iar de fiecare dată când s-a prezentat la Curtea de Apel Chișinău pentru a lua cunoștință de materialele cauzei, sub diferite pretexte i s-a refuzat.

În conformitate cu prevederile art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Conform art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Colegiul consideră calea de atac ca fiind demarată în interiorul termenului legal, deoarece conform avizului de recepționare DS2000892214AS (f.d. 75), Sergiu Buca a recepționat încheierea recurată la 07 august 2017, iar cererea de recurs a fost predată oficiului poștal la 10 august 2017, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe plic (f.d. 81), ultima zi legală de exercitare a căii de atac fiind 22 august 2017.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Sergiu Buca urmează a fi respins și menținută încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2017, din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs după ce examinează recursul împotriva încheierii este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Materialele cauzei atestă că, prin hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău

din 18 iulie 2016 (f.d. 35, 38-40) s-a admis integral acțiunea și s-a încasat din contul lui Sergiu Buca în beneficiul lui Anatolie Tudos suma de 15 900 de euro, în lei moldovenești la cursul Băncii Naționale a Moldovei la data achitării cu titlu de datorie în baza recipiselor, suma de 6 595 de euro, în lei moldovenești la cursul Băncii Naționale a Moldovei la data achitării cu titlu de dobândă de întârziere, suma de 5 000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru serviciile de asistență juridică acordată, suma de 2 592,37 de lei cu titlu de cheltuieli pentru executare și suma de 14 931 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea acțiunii.

Succesiv, la 16 august 2016, reprezentantul lui Sergiu Buca, avocatul stagiar Adrian Cebotari a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 18 iulie 2016, solicitând admiterea apelului și casarea hotărârii Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 18 iulie 2016 cu emiterea unei noi hotărâri, în sensul admiterii parțiale a acțiunii (f.d. 37). Însă, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2017 (f.d. 50, 51-52) nu s-a dat curs apelului și s-a comunicat avocatului stagiar Adrian Cebotari și apelantului Sergiu Buca despre necesitatea prezentării dovezii achitării taxei de stat în mărime de 11 198,25 de lei și a apelului motivat până la data de 22 martie 2017, ora 15.00. Totodată, s-a explicat avocatului stagiar Adrian Cebotari și apelantului Sergiu Buca că în caz de neîndeplinire a indicațiilor menționate în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2017 (f.d. 71-72) s-a restituit cererea de apel depusă de Sergiu Buca împotriva hotărârii Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 18 iulie 2016 și s-a remis apelantului cererea de apel cu toate documentele anexate.

Verificând legalitatea încheierii Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2017 prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor cauzei, Colegiul ajunge la concluzia că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural pertinente speței.

În conformitate cu prevederile art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

La caz, Colegiul taxează că, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În sensul art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Primordial speței, instanța de recurs consideră necesar de a nota faptul că încheierea de restituire a apelului este indisolubil legată de încheierea de a nu da curs cererii de apel, deoarece potrivit art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Astfel, în cazul în care apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheiere, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale, iar dacă apelantul nu va îndeplini în termen indicațiile instanței de apel, apelul va fi restituit, or, restituirea apelului este sancțiunea aplicată apelantului de către instanța de apel în cazul neîndeplinirii în termenul acordat a cerințelor indicate în încheierea de a nu da curs cererii de apel.

În speță, Colegiul reiterează că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2017 (f.d. 50, 51-52) nu s-a dat curs apelului și s-a comunicat avocatului stagiar Adrian Cebotari și apelantului Sergiu Buca despre necesitatea prezentării dovezii achitării taxei de stat în mărime de 11 198,25 de lei și a apelului motivat până la data de 22 martie 2017, ora 15.00. Totodată, s-a explicat avocatului stagiar Adrian Cebotari și apelantului Sergiu Buca că în caz de neîndeplinire a indicațiilor menționate în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

La caz, urmează a fi remarcat faptul că încheierea instanței de apel, prin care nu s-a dat curs cererii de apel, a fost recepționată de către Sergiu Buca la 28 februarie 2017, fapt confirmat prin avizul de recepție DS200070061AS (f.d. 56), iar termenul-limită acordat pentru lichidarea neajunsurilor la depunerea cererii de apel fiind 22 martie 2017, ora 15.00. Astfel se constată că, apelantul și reprezentantul acestuia au avut timp suficient, 22 de zile pentru a înlătura neajunsurile la depunerea cererii de apel și a prezenta cererea de apel întocmită în conformitate cu prevederile art. 365 din Codul de procedură civilă și a prezenta dovada achitării taxei de stat.

Subsecvent, instanța de recurs apreciază ca fiind lipsite de substanță argumentele recurentului precum că a fost în imposibilitate de a prezenta cererea de apel întocmită în conformitate cu art. 365 din Codul de procedură civilă, deoarece nu i s-a comunicat hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 18 iulie 2016. Or, din materialele cauzei se atestă indubitabil că, la 17 octombrie 2016, Judecătoria Botanica, mun. Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia hotărârii judecătorești, fapt confirmat prin recipisa privind comunicarea actului de procedură (f.d. 41)

Prin urmare, se deduce că prima instanță a respectat regula prestabilită de art.236 alin. (8) din Codul de procedură civilă, care statuează că, hotărârea integrală se remite participanților la proces în termen de 5 zile, și prin scrisoarea de expediere a actului judecătorec din 17 octombrie 2017, cu numărul de ieșire 14-19884, a expediat în adresa lui Sergiu Buca hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 18 iulie 2016.

În altă ordine de idei, pornind de la principiul *nemo censetur ignorare legem*, în înțelesul căruia nimeni nu poate fi considerat că nu cunoaște legea, Colegiul prezumă că recurentul cunoaște acțiunile care urmează a fi întreprinse de prima instanță după primirea cererii de apel și consecutivitatea acestora. Astfel, primind încheierea instanței de apel prin care nu s-a dat curs cererii de apel și i s-a acordat termen pentru înlăturarea neajunsurilor, recurentul cunoștea că hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 18 iulie 2016 a fost întocmită integral și se regăsește la materialele cauzei. Or, conform art. 236 alin. (5) din Codul de procedură civilă coroborate cu dispozițiile alineatului (6) al aceluiași articol, instanța de judecată va întocmi hotărârea integrală în termen de 15 zile de la data atacării.

Continuând ipoteza relevată, instanța de recurs decelează că recurentul era în

drept deplin să uzeze de drepturile sale procedurale și, prin prisma art. 56 alin. (1) din Codul de procedură civilă, de a lua cunoștință de materialele dosarului, de a face extrase și copii de pe ele, inclusiv de pe hotărârea judecătorească pentru a putea să întocmească cererea de apel suplimentară, care să conțină motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și probele invocate în susținerea acestuia.

În acest sens, Colegiul apreciază critic alegațiile recurentului precum că de fiecare dată când s-a prezentat la Curtea de Apel Chișinău pentru a lua cunoștință de materialele cauzei, sub diferite pretexte i-a fost refuzat. Or, din conținutul materialelor cauzei se atestă cert că Sergiu Buca și reprezentantul acestuia, avocatul stagiar Adrian Cebotari nu au depus nicio cerere prin care să fi solicitat acordarea posibilității de a lua cunoștință de materialele din dosar sau să fi solicitat eliberarea copieii hotărârii judecătorești.

La fel, nu pot fi acceptate nici argumentele recurentului precum că instanța de apel neîntemeiat a respins cererea apelantului cu privire la acordarea permisiunii achitării taxei de stat în partea sumei dobânzii de întârziere.

La acest capitol instanța de recurs taxează că, în conformitate cu prevederile articolului 84 din Codul de procedură civilă coroborat cu art. 3 alin. (1) lit. j) din Legea cu privire la taxa de stat, pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești urmează a fi achitată cu taxa de stat în cuantum de 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau altei cereri (plângeri), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial în cuantum de 75% din taxa calculată din suma contestată.

Articolul 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă conferă justițiabililor dreptul de a fi scutiți de la plata taxei de stat percepută pentru exercitarea actelor procedurale de judecare a cauzei civile, instituindu-le totodată și anumite condiții. Astfel, pentru a fi scutită de către judecător sau de către instanța judecătorească de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei, persoana interesată trebuie să invoce situația materială precară și să demonstreze prin probe verosimile imposibilitatea sa de a achita taxa de stat impusă.

În speță, având în vedere că cererii de apel nu i s-a dat curs, pe motivul neprezentării dovezii de achitare a taxei de stat, este importantă determinarea perioadei de timp, în care apelantul își pot valorifica dreptul de a invoca imposibilitatea de plată a taxei de stat și de a solicita scutirea de la achitarea acesteia. Astfel, pornind de la ideea că încheierea de a nu da curs cererii de apel este determinată în timp, are caracter temporar de executare și, odată ajunsă la scadență, își încetează efectele, apelantul se bucură de dreptul de a pretinde aplicarea în privința sa a facilităților la plata taxei de stat, doar până la expirarea termenului-limită, stabilit pentru înlăturarea neajunsurilor, în încheierea instanței de apel, prin care nu i s-a dat curs cererii de apel.

Din conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată în ordine de apel rezultă că, la 11 iulie 2017, reprezentantul lui Sergiu Buca, avocatul Adrian Cebotari a înaintat cerere privind scutirea parțială a apelantului Sergiu Buca de la plata taxei de stat la depunerea apelului, motivând că Sergiu Buca își declară dezacordul cu hotărârea primei instanțe doar în partea încasării dobânzii de întârziere, prin urmare urmează să achite taxa de stat doar în partea sumei contestate.

La caz, instanța de recurs decelează că din conținutul cererii de apel nu sunt certe solicitările sale adresate instanței de apel în scopul apărării propriilor drepturi,

or, conform art. 365 alin. (1) lit. f) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, în cererea de apel se indică solicitarea apelantului, iar la cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

Astfel, ținând cont de caracterul obiectului acțiunii deduse judecății, Sergiu Buca și reprezentantul acestuia, avocatul stagiar Adrian Cebotari la valorificarea dreptului de a ataca în ordine de apel hotărârea judecătorească, aveau obligația pozitivă de a indica în cererea de apel pretențiile sale adresate instanței de apel și a indica cuantumul exact al sumei contestate, din conținutul cărora să se poată calcula cuantumul taxei de stat ce urmează a fi achitată conform art. 3 alin. (1) lit. j) din Legea cu privire la taxa de stat. Or, la depunerea cererilor de apel în cazul litigiilor cu caracter patrimonial, se achită taxa de stat în cuantum de 75% din taxa calculată din suma contestată.

În condițiile speței, instanța de recurs atestă că, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2017 (f.d. 50, 51-52) apelului declarat de reprezentantul lui Sergiu Buca, avocatul stagiar Adrian Cebotari nu i s-a dat curs și s-a acordat apelantului și reprezentantului acestuia termen până 22 martie 2017, ora 15.00 pentru înlăturarea neajunsurilor la depunerea apelului. Însă, distinct acestor circumstanțe, reprezentantul lui Sergiu Buca, avocatul Adrian Cebotari a înaintat cerere privind scutirea parțială a apelantului Sergiu Buca de la plata taxei de stat la 11 iulie 2017, adică după expirarea termenului limită stabilit pentru înlăturarea neajunsurilor la depunerea cererii de apel.

În acest sens, Colegiul consideră relevant de a reitera că apelantul se bucură de dreptul de a pretinde aplicarea în privința sa a facilităților la plata taxei de stat, doar până la expirarea termenului-limită stabilit pentru înlăturarea neajunsurilor la depunerea cererii de apel, iar odată cu expirarea acestui termen-limită survine *uno icto* sancțiunea procedurală de exceptare a dreptului apelantului de a face uz de facilitățile la plata taxei de stat percepută pentru exercitarea actelor procedurale de judecare a cauzei civile.

Coroborând ipoteza cuprinsă supra prin normele legale precitate, instanța de recurs conchide că, Sergiu Buca nu și-a valorificat dreptul de a invoca imposibilitatea de plată a taxei de stat și de a solicita scutirea de la achitarea acesteia în interiorul termenului, circumstanță care exclude posibilitatea ulterioară a acestuia de a se bucura de dreptul de a pretinde aplicarea în privința sa a facilităților la plata taxei de stat la depunerea apelului.

Memoriul relevat vădește atitudinea pasivă a lui Sergiu Buca și a reprezentantului acestuia, avocatul Adrian Cebotari în realizarea eficientă și întocmai a propriei căi de atac în ordine de apel, iar pentru omisiunea evidentă, admisă de recurent și, cu titlu de consecință, urmează a fi aplicate sancțiunile procesuale instituite de legea procesual civilă. Or, termenul acordat de instanța de apel întru înlăturarea neajunsurilor ce au servit temei pentru a nu da curs cererii de apel este unul imperativ și peremptoriu, recurentului revenindu-i obligația pozitivă de a lichida aceste neajunsuri în interiorul termenului stabilit, în caz contrar intervenind *uno icto*, cu titlu de sancțiune, restituirea cererii de apel.

În speță, Colegiul găsește relevantă jurisprudența CtEDO, în care Înalta Curte a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (*Van Harn împotriva Germaniei, nr.7557/03 din 11 septembrie 2007*).

Astfel, recurentul fiind interesat în soarta soluționării prezentului litigiu, urma să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul său de acces la instanță prin executarea în termen a încheierii Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2017 și depunerii cererii de apel motivate și a dovezii achitării taxei de stat în interiorul termenului-limită acordat de instanța de apel pentru lichidarea neajunsurilor.

Din considerentele menționate supra și având în vedere că încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2017 a fost emisă cu respectarea normelor de drept pertinente, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Sergiu Buca împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2017 și a menține încheierea recurată.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e

Se respinge recursul declarat de Sergiu Buca.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2017, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Tudos împotriva lui Sergiu Buca cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță